

VERENIGING
"ORDE DER VERDRAAGZAMEN"

Kon. Goedgekeurd d.d. 22 februari 1958, nr. 58 - GEVESTIGD TE 'S-GRAVENHAGE

Giro no. 468874 t.n.v. de Penningm. der "ODV", DEN HAAG

Uitsl. voor verslagen en abonn. Dovenetelweg 57^a 2555 TD 's-Gravenhage Tel. 070-684541
Secretariaat: Talinglaan 21 2566 VN 's-Gravenhage Tel. 070-634101

W E E K B L A D

=====
nadruk verboden

1 december 1978

=====
23e jaargang n.15

x in de kantlijn betekent de vraag

- " " " " het antwoord

Goeden avond, vrienden.

Wij zijn niet alwetend of onfeilbaar. Denkt dus zelf na. Ons onderwerp moet vanavond door u uit de zaal gekozen worden. Wat stelt u voor?

x Kunt u iets zeggen over

m a c r o - b i o t i e k
- - - - -

- Dit kan ik kort afdoen: de macro-biotiek gaat uit van het denkbeeld, dat de mens een natuurlijke en mineraalrijke voeding nodig heeft. Iets, waarmee ik het geheel eens kan zijn.

Men stelt verder, dat een overmatige vleesvoeding in ieder geval voor de mens schadelijk is. Ook hiermede ben ik het wel eens en zelfs de slagers schijnen, gezien hun prijzen, dit standpunt te huldigen.

Het komt dus neer op het vinden van een gezonde wijze van leven en eten. Maar wat dan te eten? Vaak stelt men, dat de mens vooral veel granen moet eten. Voor de moderne mens en zijn spijsvertering is dit wel juist, mits die granen op een behoorlijke wijze verwerkt zijn.

Maar het behoeven nu niet bepaald zo weinig mogelijk verwerkte granen te zijn, die men consumeert. Een boterham van volkorenbrood is minstens zo gezond en wordt beter verteerd. Ook daarin zitten voldoende vulstoffen, zoals zemelen, zodat het niet nodig is, daarvoor ongepelde rijst te verzwelgen e.d.

Zoals overal zal overdrijving ook in dit geval schade veroorzaken en helaas zijn er nogal wat mensen, die deze leer aanhangen, die schijnen te veronderstellen, dat mensen een soort vogels zijn.

Wanneer wij nagaan, wat voor een juiste menselijke voeding noodzakelijk is, zo blijkt al snel, dat daarbij een redelijke hoeveelheid eiwitten, zetmeel, suikers e.d. een grote

rol spelen, terwijl verder vele sporen van verschillende mineralen en vitaminen onontbeerlijk zijn.

Nu zijn vitaminen vooral te vinden in groenten en fruit, vooral in rauwe toestand. In een wereld, waarin vele bespuitingen worden uitgevoerd, is het natuurlijk niet altijd raadzaam deze landbouwproducten zonder meer en onbewerkt te consumeren.

Onbespoten fruit en groenten, ook al zien die er vaak minder mooi uit, zijn dus te prefereren. Bovendien, wanneer die worm of rups er niet aan dood zijn gegaan, kunt u wel aannemen, dat ook u het product zonder bezwaar zult kunnen consumeren.

Indien het mij is toegestaan een opmerking te maken: ik ben van mening, dat het niet zo belangrijk is, dat een vrucht er zo goed uitziet, maar dat het van groot belang is, dat ze goed smaakt.

Nu blijkt, dat men ook in de tuinbouw uit handelsoverwegingen producten in de handel brengt - dit gaat van aardbei tot aardappel bij wijze van spreken - die qua smaak en kwaliteit niet zo goed zijn, maar die er wel mooi uitzien.

Misschien kent u nog de fijne smaak van de kleine bosaardbei, de bredase aardbei? Zeker, deze vruchten zijn klein, vergen meer plukwerk per gewicht en tonen in vergelijking tot de nu verhandelde rassen vaak ook meer uitval. Maar hoe fijn was hun geur niet, hoe wonderlijk zoet hun smaak.

Koop dan eens de nu gangbare aardbeien, groot, mooi van kleur en lang "droog". Zij worden overal voor u geteeld van Nederland tot Israel. Bijt er eens keurend in. Waar is de geur? Hoe is de smaak? Wie de mogelijkheid zou hebben, te vergelijken, zou konstateren, dat een groot deel van de fijne smaak is opgeofferd aan houdbaarheid en uiterlijk.

En denkt u nu niet, dat de makers en handelaren zich daarvan niet bewust zijn: wanneer men u b.v. yoghurt met aardbeien verkoopt, voegt men zelfs aan de beste producten op dit gebied een chemisch vervaardigde aardbei-essence toe om de zaak altans enigszins op smaak te krijgen.

Dit terzijde. Ik ben het met de verkondigers van de macrobiotische leringen eens, dat de leefwijze van de doorsnee moderne mens zeer ongezond is. Maar of je die leefgewoonten nu alleen door een aangepaste voeding opeens gezond kunt maken moet je toch wel betwijfelen.

Er is nog een ander punt: ik ben van mening, dat iemand die hieraan niet gewend is, met het gangbare macrobiotische voedsel niet voldoende voeding kan opnemen. De stoffen zijn er wel in aanwezig, maar worden door de spijsvertering onvoldoende opgenomen.

Wanneer je met dergelijke voedingsleren wordt geconfronteerd, krijg je vaak het gevoel, dat de opstellers geheel vergeten hebben, dat de mens sinds onheuglijke tijden een omnivoor is en dank zij deze gewenning verteringssappen af pleegt te scheiden, die granen, al dan niet gekookt, noten e.d. maar ten dele verwerken. Dit terwijl vlees, eveneens sinds lange tijd voor vele mensen een hoofdvoedingsmiddel, wel geheel wordt verteerd, zoals ook b.v. kaas, vis e.d.

Dit zal echter van mens tot mens enigszins anders liggen, wat het opstellen van algemeen geldende voedingsregels

bijna onmogelijk maakt. In feite zou voor elke mens afzonderlijk een dieet moeten worden opgesteld, in overeenstemming met zowel zijn lichamelijke behoefte als zijn mogelijkheid tot juist verteren van stoffen.

Zonder de waarde van het systeem verder aan te willen tasten ben ik dan ook van mening, dat deze leefregels, zoals vele anderen, niet van gevaren ontbloomt zijn, omdat men eenvoudig, zonder meer, uitgaat van het standpunt, dat deze regels goed zijn voor iedereen. Iets wat, ook aan de hand van kenbare resultaten, kennelijk niet juist is.

Voorbeelden? Er zijn mensen, die kennelijk niet in staat zijn, noten voldoende te verteren. Indien zij dezen eten als deel van hun hoofdvoeding, blijkt al snel, dat zij van de vetten en andere stoffen daarin, weinig nut hebben, daar de noot bijna onverteerd het lichaam weer verlaat.

Het is toch wel duidelijk, dat het weinig goed uithaalt, wanneer je dergelijke mensen volstopt met pinda's en noten, alsof zij aapjes zouden zijn. Trouwens: apen zouden ook niet lang leven, wanneer zij alleen noten als voeding kregen.

Een andere vorm van eiwit is kennelijk, zowel als een sneller op te nemen vorm van vetten, noodzakelijk. Men zou dit b.v. kunnen oplossen, door het gebruik van oliën en eieren. Maar dan stoten wij op voedingsgewoonten: het wit en het geel van 'n ei hebben afzonderlijke functies en daardoor ook een afwijkende voedingswaarde en samenstelling.

Wat de vraag doet rijzen, waarom de mens altijd maar weer het gehele ei eet, ofschoon er mensen zijn, die vooral het wit van node hebben, terwijl vele anderen juist weer de voedingsbestanddelen van de dooier van node hebben en vaak blijkt, dat het andere bestanddeel van deze vogelvrucht voor de gezondheid minder goed is, b.v. door het cholesterolgehalte en dergelijke zaken.

Zo bezien zou ik kort en goed op willen merken: elke mens zou moeten zoeken naar een voor hem in zijn omstandigheden juist en zo goed mogelijk uitgebalanceerd dieet en zich daaraan dan ook moeten houden.

Een dieet zal altijd moeten zijn aangepast aan zowel de persoonlijke smaak als de bijzondere lichamelijke behoefte en toestand van de eter.

De mens moet proberer die voedingsmiddelen te gebruiken, waarmede zo weinig mogelijk geknoeid is en zal vooral de uit handelsoverwegingen "bewerkte" spijzen moeten mijden.

In dit verband denk ik aan vlees van dieren, die met hormonen behandeld werden om een hogere opbrengst te krijgen, of bepaalde eigenschappen als kleur te bevorderen. Aan groenten en fruit, die met zeer gevaarlijke giften bespoten zijn, gewonnen worden op overmatig met kunstmest behandelde grond e.d.

Ook denk ik in dit verband onwillekeurig aan de vele vruchten, die omentwille van de verkoopbaarheid werden geverfd, zoals heel wat citrusvruchten of, zoals b.v. appels, van een dun laagje parafine werden voorzien om uiterlijk en houdbaarheid op te voeren. Dit komt in uw dagen vaak voor. Het is dus nodig alle fruit goed te schillen en zelfs dan kan men niet met zekerheid zeggen, dat geen enkele voor de mens niet

gezonde stof tot het vruchtvlees kon doordringen.

Ik acht dus macrobiotiek niet zonder meer en altijd voor elke mens aanvaardbaar. Waarmede ik de mening, die ik koester, voldoende duidelijk meen te hebben gemaakt. Indien u kommentaar hebt, kunt u dit nu geven.

Geen kommentaar? Volgend onderwerp.

DE ZIN VAN ARBEID

== == == == ==

- Arbeid is gemeenlijk iets, waarin je pas werkelijk zin hebt, wanneer je geen werk hebt.

Arbeid betekent bezigheid en zou moeten betekenen: doelbewuste bezigheid. Wanneer je werkelijk geheel niets te doen hebt, betekent dit een enorme psychische belasting, omdat je voortdurend met jezelf wordt gekonfronteerd.

Deze konfrontatie met het ik is kennelijk niet voor elke mens te verdragen. Arbeid is dus in zekere mate voor elke mens noodzakelijk. Ook in sociaal opzicht heeft dit betekenis, want arbeid betekent gemeenlijk een betekenis, die je gewint in je contact met de buitenwereld, terwijl je hierdoor het gevoel zult krijgen, dat je zoveel voor de wereld betekent, dat het niet zo hard nodig is, al te veel en al te kritisch naar jezelf te kijken.

Toch kan ik het niet eens zijn met de mensen, die beweren, dat arbeid altijd en zonder meer een noodzaak is voor elke mens. Zeker niet, wanneer hiermede betaalde arbeid wordt bedoeld. Ik zie niet in, waarop men dit baseert.

Wanneer je leeft in een land, waarin de voeding zo uit de bomen valt en aan alle behoeften op een eenvoudige wijze voldaan kan worden, zul je wel bezigheid zoeken, maar dit gaat alleen volgens believen. Het heeft dan immers geen zin om hard te werken?

Wanneer een mens voldoende voedsel heeft, over voldoende bescherming, dak, dek e.d. beschikt, lijkt werken in de algemeen aanvaarde zin van het woord mij zonder meer overbodig.

Ik kan mij voorstellen, dat zo iemand de behoefte heeft zo nu en dan bezig te zijn. Maar die bezigheid kan dan een heel ander karakter hebben. Denk aan vele z.g. primitieve stammen, waar men het werk steeds weer beperkt tot het noodzakelijke, maar wel een groot deel van zijn tijd besteedt aan het tot standbrengen van rituele versierselen, snijwerk, weefwerk, lichaamsversieringen, die een sociale betekenis hebben. Men doet dit echter niet uit noodzaak en kan veel daarvan zonder meer achterwege laten, wanneer dit beter uitkomt.

Opvallend is, dat het hier altijd weer gaat om bezigheden, die op zich van geen enkele belang zijn, maar waardoor de mens wel de mogelijkheid heeft zichzelf uit te drukken en zijn relatie tot de wereld voor zich en anderen duidelijk te stellen.

Nogmaals: je kunt een dergelijke bezigheid wel als arbeid omschrijven, maar zij wordt gekentekend door het feit, dat zij niet feitelijk nodig en onvermijdbaar is, doch uit liefde wordt gedaan. Wat wel het mooiste is, wat je over

"werk" kunt zeggen, naar mij dunkt.

Arbeid zou moeten bestaan uit het verrichten van bezigheden en taken, waardoor je je band met de buitenwereld uitdrukt op basis van eigen mogelijkheden, behoeften en erkenningen. Daarvan kun je echter in een geïndustrialiseerde wereld moeilijk meer spreken.

Waarderingen veranderen en daarmee leven en gevoelswaarde van de arbeid. Zo vertellen de boeren tegenwoordig nog al eens, dat zij het toch maar zwaar hebben. Vanuit het standpunt van uw moderne wereld hebben zij daarin zelfs gelijk: wat vroeger voor de mens voornamelijk een opgaan in de natuur betekende - iets waarbij tijd in feite van geen belang was - is nu langzaam maar zeker tot een taak geworden in een tak van industrie, waarin zeer lange arbeidstijden regel zijn tegen een betrekkelijk geringe betaling.

Eens was voor de boer zijn land een deel van zijn persoonlijkheid, van zijn leven. Het opkomen van gewas was zijn geluk, zijn vreugde, het gadeslaan hiervan zijn favoriete vrijetijdsbesteding.

Het binnenhalen van de oogst was aanleiding tot ontspanning, die voortkwam uit een gevoel, dat de gehele kosmos je waarde erkende en je beloonde voor alles, wat je had gedaan.

De mentaliteit is veranderd en men zou mogelijk terecht kunnen spreken over die arme boeren, die boterbergen en melkmeren voortbrengen, gewassen produceren, die doorgedraaid worden en vleesstapels e.d. op een onnatuurlijke wijze voortbrengen, die voor de dieren een kwelling en voor de boer een intense, maar weinig bevredigende arbeid betekent.

In feite zijn volgens mij die arme boeren eerst arm geworden, omdat zij werden meegesleurd in een leefgewoonte, waarbij arbeid niet meer een levensvervulling mag betekenen, maar beschouwd wordt als een belasting, als iets, wat je alleen nog maar volbrengt om te kunnen leven.

Het is een grote vergissing. Wanneer men in uw tijd zo klaagt over de vele werkelozen, wijkt mijn oordeel dan ook nogal van het gangbare af.

Op dit ogenblik worden beloningen gevraagd voor het verrichten van arbeid, die in feite niet meer in overeenstemming zijn met hetgeen men tot standbrengt. Zelfs indien wij die vergoedingen niet in geld, maar in koopkracht uitdrukken, zijn zij overmatig en duiden aan, dat niet het werk zelf en de waardering, die men daardoor kan verkrijgen, van belang zijn in de ogen van de mensen.

Wel is het duidelijk, dat in de maatschappelijke structuur, die nu bestaat, het niet hebben van betaald werk betekent, dat anderen voor u de kosten van levensonderhoud op moeten brengen, ofschoon zij u niet kennen en zich dus daartoe niet bepaald geroepen zullen gevoelen.

Degenen, die niet willen werken, moeten echter volgens de opvattingen van uw gemeenschap toch werken. Waarom eigenlijk? Werk, zo roept men uit, is een recht voor iedereen. Maar in feite lijkt het er eerder op, dat werken in de ogen van de massa een plicht is voor iedereen, zodat iemand, die geen betaalde arbeid verricht, in de ogen van anderen

een soort uitgestotene wordt - en zich op de duur als zodanig gaat beschouwen.

Terecht? Een mens, die, op welke wijze dan ook, iets bijdraagt tot de harmonie, het geluk van de gemeenschap, behoeft toch volgens mij geen arbeid tegen betaling te verrichten en behoeft toch niet voortdurend bezig te zijn?

Zeker, wanneer je leeft volgens het nu bestaande systeem, moet je alles doen, om de werkeloosheid uit te roeien, al is het alleen maar, omdat anders de lasten, die de werkers moeten dragen, te hoog worden. Iets, waardoor het nu bestaande systeem toch al steeds meer wankelt en bovendien vele mensen de kans krijgen om na te denken over zaken, waarvan men liever heeft, dat zij onbeseft blijven.

De zin van de arbeid is dan in feite: maatschappelijke aanpassing. Een je verzetten tegen het werkeloos zijn van mensen is dan ook wel zinvol, maar alleen binnen het maatschappelijke kader, dat nu in de meeste landen bestaat.

Toch liggen de feiten reeds nu anders. In een maatschappij, waarin automatisering een redelijk goede en goedkope productie van de meeste producten mogelijk maakt, heeft men in feite minder behoefte aan werkers danwel aan konsumenten. Indien men eerlijk zou zijn, zou men in bepaalde landen reeds nu moeten stellen, dat een mens, die zijn deel van de productie consumeert en zo bijdraagt tot de instandhouding van het heersende systeem, daarmee reeds voldoende doet.

Veel weerstanden zou dit volgens mij niet opwekken, daar nu eenmaal het merendeel van de mensen eerder geboren konsument dan geboren arbeider is.

Maar dan zou je heel wat leuzen, ja, zelfs het systeem zelf toch wel moeten veranderen. Dan zou de leuze worden: leven is een recht, maar arbeid is geen recht, doch een voorrecht.

Daarnaast zou men dan stellen: arbeid valt uiteen in twee typen: de arbeid, die de gemeenschap ter beschikking kan stellen en de taken en werkzaamheden, die een ieder van zichzelf op zich kan nemen.

Dan zouden de mensen allen hun dagen weten te vullen. Nu is men, vergeef mij dat ik het zeg, met vele deskundigen bezig ontspannende bezigheden te verzinnen voor al die "arme" mensen, die geen werk hebben. Dat gaat dan van de klaverjasklub en de visbond tot de cursus, waarin je nutteloze kundigheden kunt verwerven en het gevoel hebben, dat je werkelijk iets doet.

Maar denk nu eens even na. Al zijn er nog zoveel arme werkelozen, toch is er een schreïnend gebrek aan mensen, die bereid zijn, tegen een kleine vergoeding, allerhande klusjes op te knappen. Mensen dus, die niet á raison van f 40.-, met een auto voor komen rijden om een leertje in uw kraan te zetten en daarvoor dan een declaratie indienen, waarop staat, dat de materiaalkosten f 0.70 zijn en het werkloon f 28.- bedraagt: totale kosten dus f 68.70.

Er is een grote behoefte zelfs aan mensen, die bereid zijn eens voor een ander een paar boodschappen te doen. Aan mensen, die de tijd hebben om iemand, die niet goed meer lezen

kan eens een krant of boek voor te lezen e.d. Zoals er zelfs grote behoefte bestaat aan mensen, die bereid zijn een medemens aan te horen, wanneer die eens praten wil.

Aan dergelijke dingen bestaat een grote behoefte. Mensen, die dit doen, kunnen dan volgens de normen van uw maatschappij werkeloos zijn, maar volgens mij verrichten zij wel degelijk een nuttige arbeid, ook al wordt dit niet beloond en geldt degene, die daaraan veel tijd geeft, nog steeds als "werkeloze".

De mensen zouden eindelijk eens moeten afstappen van het denkbeeld, dat een op vriendelijke wijze verlenen van diensten aan anderen minderwaardig is, een vorm van onjuiste benadering, die alleen aanvaardbaar is als een soort winstzuchtige serviliteit.

Ook ik stel: er zijn twee soorten werk: het werk dat gedaan moet worden, maar dan niet bij voortdurende door een en dezelfde persoon - men zou elkander bij deze arbeid zo veel en zo vaak mogelijk moeten afwisselen - en de arbeid die voortkomt uit de behoeften en noden van de in verhouding kleine gemeenschap, waartoe je zelf behoort.

Zo bezien is de grootste fout, die men in deze tijd maakt, er een van denken. Iemand, die werkeloos is, krijgt steun en dat verdient hij niet, zo schijnt men te redeneren. O, ik weet het: nu heet het sociale bijstand door de sociale dienst, je krijgt je geld op de giro en wanneer je tekort komt, kun je wel even zelf met de auto het resterende bij het kantoor op gaan halen...

Maar daar gaat het toch niet om? Wanneer je zo reageert, als u zoëven op mijn woorden deed, ga je uit van het standpunt, dat alleen arbeid - betaald werk - je bestaan kan rechtvaardigen.

Ik zou zeggen, dat er heel wat arbeid wordt verricht, vaak tegen zeer hoge beloningen, die door de behoeften van de gemeenschap en de wensen van de mensen alles behalve gerechtvaardigd is. Maar wie dit soort werk verricht, wordt wel in de gemeenschap hoog aangeslagen. Dat wel.

Ik vraag mij af, waarom het nodig is, dat zoveel mensen zouden moeten worden aangetrokken om de straten schoon te houden. Moet dat nu werkelijk alleen tegen betaling geschieden? Er zijn nu toch zoveel mensen, die niets te doen heten te hebben. Waarom zouden die in de buurt van eigen woning de straat niet zo nu en dan even schoon vegen? Een schone stad biedt toch een veel prettiger aanblik?

Voor dergelijke karweitjes valt het echter moeilijk, zelfs tegen betaling, de nodige mensen aan te trekken. Een ieder zou het liefste directeur of generaal worden, een hoog salaris genieten en anderen vertellen, wat te doen.

Wat men over het hoofd ziet is, dat een directeur, of een generaal, in een positie verkeert, waarin hij zijn werkuren niet kan tellen, want zijn werk moet klaar. Punt. Uit.

Dat veel van hetgeen een dergelijk iemand als werk beschouwt in feite tijdsverspilling is, is een tweede. Want heel wat noeste arbeid wordt verspild aan zaken, die geen enkel nut hebben en in feite alleen maar dienen om belangrijkheid te onderstrepen, of illusies in stand te houden.

U kunt mij kennelijk hier niet geheel volgen. Ik zal een voorbeeld geven: Iemand is lid van de tweede kamer. Hij maakt vaak werkdagen van 18 tot 20 uren. Niet bij voortdaring, want dat zou geen mens uithouden, maar vaak.

Vraag je nu eens af, hoeveel van die werktijd werkelijk nuttig werd besteed, productief. Bij nauwkeurig onderzoek zal blijken, dat de werkelijk productieve arbeid van dit kamerlid per dag ten hoogste 3 uren bedraagt. Wat betekent, dat er elke dag tussen de 8 en 15 uren verknoeid worden met zaken, die veel inspanning vergen, maar geen enkele betekenis hebben voor dit kamerlid of de gemeenschap, die het vertegenwoordigt.

Degenen, die dit bedrijf kennen, zullen nu opmerken: Ergens hebt u wel gelijk, maar dat hoort er nu eenmaal bij. Mijn vraag: waarom? Gewichtig ben je werkelijk alleen, door hetgeen je tot stand weet te brengen, niet door hetgeen je met veel woorden anderen of jezelf voorgoocht.

Bij dit voorbeeld zie ik velen knikken: men is het er kennelijk wel mee eens. Goed. Maar laat ons dit nu eens omzetten in de vraag, of het werkelijk wel noodzakelijk en nuttig is, dat een ieder rond 8 uren per dag "werkt". Volgens mij ligt de zin van arbeid in de taak, die volbracht moet worden en niet in de tijd, die daaraan besteed moet worden.

Het is toch van belang, zo juist en economisch mogelijk te werken? Nu zegt u ja. Maar dat betekent, dat er iets fout is, wanneer men, zoals bij u, uit blijft gaan van werktijd om loon vast te stellen en niet van prestatie. Wat meer is: de prestatie dient voor de gemeenschap van belang te zijn en zou dus in feite niet gewaardeerd mogen worden in een ruilmiddel, in geld, maar zou moeten resulteren in aanzien.

Kort en goed: iemand die iets voor anderen doet, wat dan ook, wat werkelijk nodig is, is een kerel, iemand die meetelt, iemand die veel werkt, maar daarbij niets tot stand brengt voor de gemeenschap, telt niet mee.

Een rioleur (de huidige oedeffige naam voor het aloude beroep van putjesschepper) zou dus meer aanzien moeten genieten dan iemand, die achter een loket voortdurend "neen" zit te schud-den tegen een ieder, die informatie probeert te krijgen en deze verder van het kastje naar de muur stuurt.

Zoals iemand, die straatvuil ophaalt, dan nuttiger is voor de gemeenschap en dus meer aanzien dient te genieten dan een docent in b.v. de sinologie. Zo iemand kan als gevolg van zijn specialisme mogelijk wel een rare chinees worden, maar ik geloof toch niet, dat je zo iemand bijzonder dient te eren en te achten, want zijn prestatie is voor de gemeenschap niet van feitelijk belang - behalve mogelijk een enkele maal.

De waarderingen in deze tijd liggen volgens mij ver-keerd. De betekenis van arbeid is volgens mij gelegen in de betekenis, die zij voor de gemeenschap heeft, de zin van de arbeid is volgens mij het instandhouden van een menselijke gemeenschap, waarin geluk en vrede te vinden zijn. En dat is volgens mij dan ook de enige werkelijke zin, die arbeid heeft.

Dus niet: wat je daardoor verwerven kunt. Besef dit en je zult ook begrijpen, dat arbeid in feite niets meer of minder behoort te zijn dan de maatschappelijke functie van

de mens, ongeacht op welke wijze of in welk verband deze tot stand komt.

Ga dan nog een stap verder en zeg tot jezelf: dus moeten wij alles als arbeid beschouwen, wat in die gemeenschap zinvol is. Waardeer de werker en het werk alleen volgens deze maatstaf.

Huisvrouwen roepen in deze dagen vaak uit, dat hun beroep - huisvrouw zijn op juiste wijze is wel degelijk een specialisme - zo zwaar is, zullen van mij horen, dat ik het met hen, uitgaande van de maatschappelijk nu aangelegde normen, wel degelijk eens ben. Koken en beddenopmaken, afwassen e.d. zijn uiteindelijk ook werk, ook al lijkt het mogelijk normaal en van weinig belang voor degenen, die er aan gewend zijn.

Een goede huisvrouw levert ook gemeenlijk in haar werk goede kwaliteit. Laat u niet misleiden: een goede huisvrouw kookt nog altijd beter en gezonder dan die fabrieken, die diepvriesvoer voor luie of haastige mensen vervaardigen.

Zelfs de horeca zou moeten beseffen, dat er heel wat huisvrouwen zijn, die met enkele gerechten een "chef" wel degelijk in het hemd kunnen zetten. Wat wel duidelijk maakt, dat huisvrouw zijn wel degelijk arbeid is.

Laat ons dan ook dit op de juiste wijze waarderen: als een functie voor de gehele gemeenschap. Want de vrouw, die het mogelijk maakt, dat een geheel gezin goed functioneert, bezit hierdoor voor de gemeenschap als geheel een belangrijkheid, die vaak veel groter is dan die van haar echtgenoot, die mogelijk niets anders doet dan de hele dag getallen boeken, stokjes aan vlaggetjes nieten of iets dergelijks.

Ook nu denkt men nog vaak, dat de man, als kostwinner, de belangrijkste is. Hij, zo denkt men, maakt het mogelijk, dat het huishouden draait. Maar kloppen doet dat niet.

Nogmaals: arbeid is in feite de betekenis, die je door je handelen bezit voor de gehele gemeenschap. En ofschoon zwaaien met vlaggen in vele landen tot een soort nationale sport schijnt te zijn uitgegroeid, mag ik hier toch wel even konstateren, dat het vervaardigen van vlaggen, wapens e.d. zaken, die de verdeeldheid onder de mensen benadrukken, niet kan worden gezien als dienstig voor de gemeenschap, hoeveel mens daarmee mogelijk ook verdient.

Zoals ik, vergeef het mij, b.v. ook de arbeid van een accountant bij het bureau voor belastingen en accijnzen niet bepaald beschouw als een zeer positieve bijdrage tot het welzijn van een gemeenschap, maar zijn taak eerder beschouw als een noodzakelijk kwaad, voortkomende uit een onjuiste maatschappelijke opzet en indeling. Zo iemand zal zeker bepaalde onrechtvaardigheden recht kunnen strijken. Maar wanneer je dan nagaat, hoeveel mensen halve beroertes krijgen, wanneer zij weer zo een mooie blauwe brief van het departement van financiën krijgen, ben je toch volgens mij wel geneigd dit als een allesbehalve konstruktieve bezigheid te beschouwen.

De zin van arbeid is ook, jezelf zoveel mogelijk te kunnen redden. Maar in uw maatschappij leert men een vak en wanneer men eenmaal een bepaalde soort werk gevonden heeft, blijft men daar gemeenlijk het gehele leven mee voortgaan. Eigen voorkeur speelt hierbij zelden een grote rol. Je koos als jongen van 15 voor metselaar als vak en blijft dit zolang,

ofschoon je in je hart mogelijk veel liever een tijdje als rijwielhersteller zou willen arbeiden, of desnoods ijsverkoper zou willen zijn. Maar daar komt men niet aan toe want: wanneer je eenmaal in een vak zit, blijf je er bij, anders verdien je niet genoeg

Het overgaan van de ene functie naar de andere wordt je zelfs door de gemeenschap vaak erg moeilijk gemaakt, vaak door het stellen van eisen, die in wezen sterk overdreven zijn.

Neem een fritesboer. Ik zou zeggen, die man kan werken, wanneer hij maar goede patat bakt, zelfs al gebruikt hij daarvoor "voorgebakken" patat. Waarbij zijn patat ongeveer wordt behandeld als een kamermotie, die ook eerst door deskundigen wordt voorgebakken, voor hij in het parlementaire vet wordt gesmeten.

Ik vraag mij af, waarom die man moet beschikken over een middenstandsdiploma, een horecadiploma e.d.. Zeker, zo iemand heeft 'n mate van warenkennis nodig. Maar boekhouding e.d. lijken mij voor een eenvoudig bedrijf eenvoudig overbodig.

Men stelt echter in zeer vele gevallen eisen, die niet in overeenstemming zijn met de werkelijke behoeften en noodzaken. Maar ja, dat is niet zo verbazingwekkend in een wereld vol van specialisten- die overigens slechts op een enkel gebied werkelijk iets presteren, maar op vele gebieden zeggingschap e.d. opeisen op grond van hun beperkte inzicht.

Zoals in uw wereld namen en titels kennelijk ook steeds belangrijker worden. Vroeger had men in een kantoor een loopjongen die als taak had gasten en klanten te onvangen en boodschappen te doen. Nu bestaat deze functie nog steeds, alleen spreekt men niet meer van een boodschappenjongen, maar van een jeugdige, ambitieuze public relations official voor ons gezellig en progressieve kantoor, die belast zal worden met receptie en first introduction van bezoekers. Waarbij een groot deel van de woorden aan het engels ontleend wordt, kennelijk in het besef, dat zo iets in goed nederlands nog veel bezopener klinkt.

Waar gaat het heen op die manier? Is arbeid dan alleen nog van betekenis als winst of prestige-object? Ik ben nog ouderwets genoeg om aan te nemen, dat arbeid tendele van belang is door de mogelijkheid, die zij je geeft aan een konfrontatie met jezelf te ontvluchten en ten dele ook aan de betekenis, die je daardoor verkrijgt voor de gemeenschap.

Arbeid betekent voor de doorsnee mens dan ook kennelijk een mogelijkheid om zich met de wereld verbonden te gevoelen. Wanneer je iemand in een gevangenis erg wilt straffen, erg ongelukkig wilt maken, moet je hem verbieden te werken, zij het voor zich of voor anderen.

Geef een gevangene alles, wat hij lichamelijk nodig heeft, maar geen bezigheid en laat hem zo rustig een paar weken zitten en de man begint zenuwpatient te worden. Laat die zelfde man desnoods zakjes plakken en hij blijft psychisch gezonder. Hij heeft een uitdaging, iets, waartegen hij kan mopperen. Zelfs bij eenzame opsluiting zal hij altijd de tijd van gevangenzijn beter doorstaan dan iemand, die geen werk heeft.

Dit geldt ook voor u allen, al denkt u er mogelijk nu nog anders over. Wanneer u geheel niets te doen hebt, zult u

nooit werkelijk gelukkig kunnen zijn.

In zekere zin is arbeid dus wel een noodzaak, mits je daarin voor jezelf betekenis kunt vinden en je relatie met de gemeenschap daarin tot uitdrukking kunt brengen.

Arbeid is een relatieuitdrukking. Indien je deze uitdrukking van een relatie losmaakt van het werkelijke stelsel, zoals op het ogenblik steeds meer gebeurt, dan krijg je op de duur een vorm van arbeid, die voor de werkers niet meer aanvaardbaar is, omdat zij tot een dwang wordt en geen mogelijkheid biedt zichzelf werkelijk te uiten.

Arbeidslust en prestatie lopen terug en worden steeds minder. In de plaats daarvan treden dan vaak op zich zinloze vormen van verkeer en een zoeken naar vertier. Spel wordt overschat, psychische en maatschappelijke spanningen nemen steeds verder toe.

De meeste jonge mensen, die op een avond 20 of meer biertjes drinken, om daarna in straatschenderij of erger uit te barsten, komen daartoe heus niet, omdat zij zo verzot zijn op bier. Zij zoeken de roes om zo te ontkomen aan de druk van een arbeiden, waarin zij zichzelf niet kunnen zijn en uiten. Kortom: de werkelijke oorzaak is een leegte in hun bestaan, die voortkomt uit het feit, dat zij geen werkelijke uitdrukkingsmogelijkheid meer kunnen vinden.

Wanneer zij dan hier of daar een ruit inslaan, spreekt men over vandalisme, zonder kennelijk te beseffen, dat dit in zich het product is van uw maatschappij, waarin arbeid neer pleegt te komen op een verhuren van jezelf en de tijd.

Zelfmoorden, druggebruik, uitspattingen op allerhande gebied zijn volgens mij het logische gevolg van een maatschappij, waarin arbeid niet meer een persoonlijke levensfunctie betekent, maar in feite tot een slaaf-zijn is geworden, tot een onderworpen zijn aan een dwang, waaraan je wenst te ontsnappen en die je gelijktijdig nodig hebt om op een redelijke wijze te kunnen bestaan.

Dit alles beseffende zult u mogelijk met mij stellen, dat de zin van de arbeid is gelegen in de mogelijkheid jezelf te zijn, jezelf waar te maken in de gemeenschap en gelijktijdig hierdoor een voor jou aanvaardbare relatie met de gemeenschap op te bouwen.

Alle andere omschrijvingen van de zin van de arbeid kunnen volgens mij slechts gebaseerd zijn op een systeem, dat geen rekening houdt met de mens als individu, als een wezen met geheel eigen mogelijkheden, wensen en behoeften, eigen kwaliteiten en capaciteiten. Een wezen, dat wel degelijk behoefte heeft aan een steeds wisselende arbeidskring, waardoor de interesse voor de taak en de uitdaging van het werk een stimulans vormen voor verdere zelfverwerkelijking.

Voldoende? Niemand, die mijn visie te progressief of te reactionair vindt? Dan kunnen wij verder gaan met een volgend onderwerp.

x Het is anders maar moeilijk, een dergelijke benadering in de maatschappij tot stand te brengen.

- Dit ben ik met u eens. Aan de andere kant is het van belang, dat dit eens zo wordt gesteld. Want wanneer zo iets niet gezegd wordt, is de kans groot, dat vele mensen het bestaan van dit probleem niet eens zullen beseffen, laat staan de werkelijke

zin van de arbeid ooit zullen beseffen.

Men zal moeten begrijpen, dat werk in uw maatschappij geen zelfvervulling meer pleegt te zijn, maar eerder een vorm is geworden van slavernij, die men gedwongen is te aanvaarden, omdat je zonder dit nu eenmaal in die maatschappij niet behoorlijk kunt leven.

De plaats van de zweep van de slavendrijver wordt nu ingenomen door een rekenaar en de kans, dat je inkomen kleiner zal worden, zodat je niet meer in staat bent al die dingen te kopen, die je in feite niet nodig hebt. Een aansporing, die even fel en pijnlijk kan treffen als eens de zweep van de slavendrijver, geloof me dat.

Mensen, die dit enigszins beginnen te beseffen, roepen wel eens, dat alle arbeid in feite weg zou moeten, zou moeten worden vervangen door een leven in een geautomatiseerde wereld. Wat echter geen oplossing zou bieden voor het werkelijke probleem: de onvrede van de mens met zichzelf.

Daarom lijkt mij de enige oplossing om, uitgaande van het nu bestaande, te streven naar en te vechten voor een arbeid, waarin je als mens volledig jezelf kunt zijn en van je mogelijkheden en gaven een optimaal gebruik kunt maken. Want arbeid is voor een mens in feite een mogelijkheid om zichzelf uit te drukken in de wereld en in die wereld betekenis te gewinnen.

Op persoonlijk vlak zal dit besef er toe bijdragen, dat men niet meer in de eerste plaats naar een hoger inkomen gaat streven, maar eerder die werkjes zoekt te vinden, waardoor men op een voor het ik bevredigende wijze betekenis kan gewinnen voor anderen.

Je behoeft patroon verandert dan eveneens, omdat je alleen die dingen van belang acht, die voor jou werkelijke betekenis hebben en, zo je daartoe al gedwongen zou worden, bereid bent te volstaan met een minimum aan gedwongen bezigheid om zo tijd te vinden jezelf te zijn en de dingen te doen, waarvoor jij bij uitstek geschikt bent.

Waarmede uw opmerking naar ik meen beantwoord is: het gestelde waar maken is moeilijk, zoal niet onmogelijk in deze dagen. Maar men zal er over moeten spreken, zodat steeds meer mensen de werkelijke oorzaken van hun onlustgevoelens en gevoelens van machteloosheid gaan beseffen. Dan pas is, dank zij dit besef, altans enige verandering te verwachten.

Kortom: dit is een van de dingen, die gezegd moeten worden, omdat eerst daardoor besef en een beschouwing van de eigen werkelijkheid voor vele mensen mogelijk zal worden.

Wat is ons volgende onderwerp?

x

k e r n f u s i e

- - - - -

- En haar positieve mogelijkheden? Dan moeten wij in de eerste plaats begrijpen, dat kernfusie, in tegenstelling tot kernsplijting, voor het begin van het proces om grote hoeveelheden energie vraagt.

Wil je dus tot kernfusie komen, dan heb je allereerst een grote sterke andere krachtbron nodig.

Is het fusieproces eenmaal op gang gekomen, dan is het gevaar, dat de reactor oplevert, niet groter dan van welke andere reactor ook. Van belang is hierbij wel, dat, bij een eventuele explosie, de fusiereactor geen schadelijke straling van langere duur kan veroorzaken.

Dat een dergelijke explosie een kleine ramp zou betekenen, mag niet ontkend worden. Maar dit is eveneens mogelijk wanneer een vrachtwagen met olie ontploft, een gasleiding lek raakt enz.

Een belangrijk voordeel is dus het feit, dat een gevaarlijke straling bij dit proces niet vrij zal komen, zelfs niet in het ergste geval. Een ander groot voordeel is het feit, dat bij het proces geen gevaarlijke radioactieve afvalstoffen ontstaan.

Bij het gebruik van kernfusie zal het dus niet nodig zijn in zoutkoepels of wereldzeeën afvalproducten op te bergen, die een halfleven hebben van meer dan 1000 jaren. Waarbij gerekend moet worden met het feit, dat de verpakking na langere tijd wel eens minder solide zou kunnen zijn, dan men nu voor geeft, met als gevolg, dat nog steeds radioactieve stoffen b.v. in de wereldzeeën of de boden vrijkomen met alle gevolgen voor alle leven in de omgeving, dat tot mutatie komt danwel geheel vernietigd kan worden.

Dit zijn al zeer belangrijke voordelen. Maar er is meer: Wanneer het fusieproces eenmaal gestart is, is het mogelijk met betrekkelijk kleine hoeveelheden van een willekeurig materiaal een enorme energieproductie in stand te houden voor onbepaalde tijd. Het product is voornamelijk warmte-energie, welke, zoals de praktijk aantoon, op betrekkelijk eenvoudige wijze in verschillende andere vormen van energie kan worden omgezet.

Kernfusie vindt plaats in een luchtledig, waarbij de fusiemassa op zijn plaats wordt gehouden door magnetische velden. Dit betekent, dat men zelfs in een luchtledig door manipulatie van de grensvelden een directe stuwkracht aan de reactor kan onttelen, die alweer weinig of geen schadelijke straling bevat.

Dat elektrische energie - en daarmee magneetvelden - middels warmte-energie kunnen worden opgewekt, is duidelijk. Maar wanneer je continue beschikt over grote hoeveelheden energie, zal het na enige tijd zeker ook mogelijk zijn kunstmatige zwaartekracht velden op te wekken.

Kernfusie, eenmaal verder ontwikkeld, zou dan ook een ideale aandrijving vormen voor ruimtevaart. Zij schept ook de mogelijkheid op de duur met in omvang en gewicht beperkte installaties alle industrieën van energie naar believen te voorzien met betrekkelijk geringe kosten.

Daar men continue over grote hoeveelheden energie kan beschikken, die niet kostbaar is, is het bovendien denkbaar, dat men, waar het om kleinere verbruikers gaat, de leidingen zal laten en middels energieuitstraling de energie zal distribueren.

Een stralingsveldvorm van electriciteit dus. Iets wat de mens reeds in het verre verleden van de mensheid eens probeerde te gebruiken en wat als mogelijkheid ook nu reeds bestaat.

Van groot belang acht ik ook het feit, dat bij het gebruik van fusie men over ongelimiteerde hoeveelheden energie kan beschikken zonder enige vervuiling. Iets, wat bij fisie tot nu toe niet geheel te vermijden bleek te zijn.

Een aantasting van atmosfeer of aarde treedt dus niet op. Bij een dergelijke, op de duur zeer goedkope, energiebron zal men ook bij verwarming overschakelen op electriciteit als zijnde de goedkoopste en eenvoudigst toe te passen wijze van huiselijke klimaatsbeheersing. Alweer: het wegvalen van een toch nog grote bron van milieuverontreiniging.

Bij het gebruik van energiestralingsvelden zal het ook mogelijk zijn wegverkeer zonder veel moeite electricisch aan te drijven. Alweer een voordeel voor het milieu en de levensmogelijkheden van mens, dier en plant.

Overigens zou een gebruik van deze vorm van energie - verbreding wel een reeks veranderingen in de luchtpotentialen tot stand brengen, wat voor vogels, vooral trekvogels, verwarrend en mogelijk tijdelijk zelfs schadelijk zou zijn.

Kortom: er zijn zeker nadelen aan fusie verbonden, maar dezen zijn gering in vergelijking tot de mogelijkheden, die daar tegenover staan. En zeker zijn er in verhouding weinig gevaren aan dit procedee verbonden.

Is men eenmaal zover, dat men kompakte fusiereactoren kan bouwen, dan openen zich nog verdere perspectieven: het wordt dan mogelijk zonnespiegels te bouwen in de ruimte, dezen plaatsende, zoals men nu reeds met bepaalde radio- en t.v.-satellieten pleegt te doen: met een snelheid, waardoor zij steeds een bepaald deel van de wereld bestrijken.

Deze spiegels kunnen dan vanaf de aarde - energie is geen punt meer - bestuurd worden en zo grote hoeveelheden zonne-energie dirigeren naar bepaalde gebieden. Op de duur zou het mogelijk zijn het klimaat over praktisch de gehele aarde te beheersen, alleen door zonne-energie naar de juiste plaatsen te richten. Er zijn dus vele toekomstmogelijkheden, die allen afhankelijk zijn van een sterke vereenvoudiging van de nu bij proeven gebruikte installaties.

Verdere voordelen zijn er niet. Maar van belang is dacht ik wel het feit, dat men niet meer op bepaalde zeldzame metalen aangewezen is als brandstof. Is het fusieproces eenmaal gestart, dan wordt het mogelijk verdere energie te winnen uit b.v. zand of water en wel per gram evenveel, als men nu pleegt te winnen per gram radium.

Afvalmaterialen kunnen gebruikt worden als brandstof voor een werkend fusieproces. Voordeel: huisvuil verdwijnt bijna geheel en levert zeer veel energie op.

Om een voorbeeld te geven: uitgaande van het huidige energieverbruik in electriciteit zou het huisvuil van een stad als Den Haag voldoende zijn als brandstof voor een belevaren met alle nodige electriciteit van geheel west Europa.

Maatschappelijk zou dit ook grote voordelen bezitten: niet langer zal het energieprobleem, zoals in deze dagen, een soort flessehals vormen, waardoor ontwikkelingen worden afgeremd of zelfs praktisch onmogelijk blijken.

Kompromissen zijn dus in veel mindere mate nodig, de energie is goedkoop genoeg om zich de weelde te veroorloven

vele problemen op de meest juist wijze aan te pakken.

U wilt enkele voorbeelden? Ik geef er enkele op huishoudelijk gebied. Veel waterverontreiniging vindt in uw dagen zijn oorzaak bij het gebruik van wasmiddelen, waarin o.m. veel fosfaten voorkomen. Er bestaan echter reeds reinigingsinstallaties, die werken met supersone trillingen. Zij zijn duur, maar gebruiken vooral te veel energie. Wel werken zij schoon. Zij laten op glas of in de was geen vetvlekje zitten. Aanschaf en exploitatie van dergelijke apparaten, die wel beproefd zijn, is voorlopig eenvoudig te duur. Wanneer echter energie zeer goedkoop wordt, valt dit nadeel weg.

Of neem koken. Op het ogenblik een tijdrovend iets. Maar met een z.g. magnetron, een soort stralingsoven, kan men echter b.v. een kip gaar koken in rond $1\frac{1}{2}$ minuut, braden in ongeveer 1 minuut. Braden, bakken, stoven zijn met deze hoogfrequentstralingsovens mogelijk. Een kilo aardappelen is gaar in rond 20 seconden, bepaalde groenten kan men zelfs in nog kortere tijd bereiden. Gehakte spinazie of gesneden andijvie vergen b.v. om gaar te worden rond 10 seconden. Een voordeel van deze bereidingswijze is verder, dat geen stoffen teloor gaan en vitamines en mineralen behouden blijven.

Een heerlijk idee, nietwaar, dames? En zelfs je handen kun je aan de oven moeilijk branden, omdat de kap eerst gesloten moet zijn, voor het hoogfrequentproces zijn loop kan krijgen. Wel moet u leren, hoe de roosters aan te brengen, waardoor de energie plaatselijk gekoncentreerd kan worden, zoals voor bakken en braden soms wenselijk is.

Let wel: ik spreek nu van zaken, die reeds lang bestaan. Zelfs energieverbreiding middels velden is reeds gedemonstreerd: een hotel in New York had als bijzondere stunt enige tijd op alle kamer schermlamjes zonder snoer, zonder batterij ook, die door het indrukken van een schakelaar overal in deze vertrekken konden branden. Daar de mensen voor andere apparaten toch schakelaars en stopkontakten verlangden, is men later van deze toch wel dure reclame afgestapt.

Dit was dus niet veel meer dan een stunt. Maar denk nu eens even verder: Een dergelijke mogelijkheid zou wel bijzonder gemakkelijk zijn: een elektrische kachel kun u, zonder met snoeren te goochelen, overal plaatsen, waar u dit goed acht, andere apparaten als t.v., radio e.d. kunnen eveneens zonder veel moeite steeds weer daar geplaatst worden, waar men ze verlangt. Er zijn heel wat zaken mogelijk, wanneer je maar over voldoende en voldoende goedkope energie kunt beschikken.

Theoretisch kun je dat natuurlijk ook doen met fisie reactoren - splijttingscentrales. Bij nadere beschouwing blijkt echter, dat, ofschoon goedkoper in aanschaf, de exploitatie hiervan duurder is, terwijl zij meer gevaar voor de omgeving oplevert en radioactief afval voortbrengt.

De omvang van de fusiecentrale en de fisiecentrale zal bij commerciële exploitatie ongeveer gelijk zijn. In het begin zal de fusiecentrale groter zijn, na enige tijd iets kleiner. Stelt men de hinder en gevarenfactor van de fisiecentrale op 100, dan zal dit na de aanloop periode voor een fusiecentrale ongeveer 0,3 zijn. Fisie brengt meer overlast en meer gevaar met zich.

Fusiecentrales zullen altijd op een afstand van bewoonde gebieden moeten worden geplaatst, indien men verantwoord wil handelen. Fusiecentrales daarentegen kunnen zonder meer overal geplaatst worden, waar zij nodig zijn. Fusiecentrales hebben gemeenlijk een opzet, die camouflage moeilijk maakt. Fusiecentrale stellen wel hun eisen, maar kunnen in opzet en vorm beter aan de omstandigheden worden aangepast en, wanneer eenmaal de beknopte vorm hiervan ontwikkeld is - na rond een eeuw -, zelfs in transportabele vorm worden opgezet.

En wat voor velen van groot belang zal zijn: wanneer het fusieproces eenmaal geheel ontwikkeld is, zal de wereld over energie naar believen kunnen beschikken, zonder dat de mensen in ruil daarvoor moeten leven tussen een stel atoombommen. Een punt in het nadeel van de fusiecentrale.

Ten laatste: daar praktisch elke brandstof voor het fusieproces bruikbaar is, zal men, mits een centrale eenmaal opgezet en gestart is, voor verdere energiewinning niet afhankelijk zijn van bepaalde mogensheden, grondstoffen en zal ook geen vervoer van gevaarlijke radioactieve stoffen over grote afstanden noodzakelijk zijn. Men kan immers met plaatselijke materialen, waarvoor de winning weinig of niets behoeft te kosten, het fusieproces voeden en op gang houden.

Het plasma in de fusieoven wordt magnetisch op zijn plaats gehouden. De nodige energie hiervoor levert, na het opstarten, de fusie zelf. Het is dus mogelijk, de nodige magneten in zodanige series te plaatsen, dat men steeds een volle set in reserve heeft, een set vernieuwd en gecontroleerd kan worden, terwijl een derde set actief is. Dit betekent, dat met een continue energieafgifte gerekend kan worden en een opnieuw opstarten van een fusieproces slechts in uitzonderingsgevallen noodzakelijk zal zijn.

Men dient te voorkomen, dat het fusiepunt met andere materialen in aanraking komt. Dat is waar. Maar met de door mij aangegeven opzet zal dit voortdurend en zonder grote risico's of kosten mogelijk zijn.

x Heeft dit te maken met vacuüm-ringbuizen?

- Neen. Men gebruikt dezen wel om bepaalde stralingen te bereiken, deeltjes te versnellen e.d. Bij het opstarten van een fusieproces spelen dergelijke zaken wel een rol. Maar zodra de fusie zelf is gestart, wordt het plasma in een luchtledige ruimte gecentreerd middels grote magneetspoelen.

x Men beweert, dat fusie zeer nadelig is, omdat dit de waterstofbom in de hand werkt. Is dat geleuter?

- Inderdaad gewoon geleuter. Een waterstofbom is n.l. een splijtingsbom, een normale atoombom met een speciale mantel. Wat er op neerkomt, dat vele varianten op de eerste atoombom in feite nog steeds gelijk zijn, maar dat de verschillende effecten worden bereikt door het omhullende materiaal en de interactie tussen dit verdampende materiaal en de ontsteker of normale atoombom.

Dit geldt zelfs voor de neutronenbom, die in feite een normale fusiebom is, echter nu vervaardigd uit een ander radioactief materiaal en wederom met een speciale mantel. Haar afwijkende werking berust op een eerder vrijkomen van neutronen - kernen, terwijl een groot deel, maar niet alles, van elektronen en ionenstralingen door het verdampingsmateriaal

wordt afgeremd - opgeslokt a.h.w.

Hetgeen men u vertelt, is dus ergens kolder. Je kunt natuurlijk beweren, dat de auto gebaseerd is op het wiel en daarom aansprakelijk is voor het voor galg en rad opgroeien van een deel van de jeugd. Maar erg redelijk is een dergelijk argument in mijn ogen niet.

Opvallend is, dat de mensen meestal zo negatief spreken over zaken, waar zij weinig of niets vanaf weten. Er zijn mensen, die tegen de neutronenbom zijn, omdat die gevaarlijker zou zijn dan een andere atoombom. Kolder. Het enige juiste argument luidt: de neutronenbom spaart materialen en doodt alleen leven. Zij zou dus uit zakelijke overwegingen kunnen worden ingezet. De bom zelf is dus niet gevaarlijker, maar door het wegvallen van bepaalde risico's als wapen gevaarlijker in de handen van onverantwoordelijke mensen en geestdrijvers.

Anderen redeneren: wij zijn tegen de atoombom, dus zijn wij ook tegen elke vorm van atoomcentrales. Waarbij zij dan wel over het hoofd zien, dat de atoombom een agressief wapen is, waarvan de gevolgen vele jaren zullen duren, terwijl een atoomcentrale alleen gevaarlijk is, wanneer er iets geheel misgaat, zodat er maar een zeer beperkte kans is, dat zij tot een soort atoombom wordt en explodeert. Waarbij zij opgemerkt, dat bommen voor een maximum effect berekend worden, terwijl de gevolgen van een exploderen van de atoomcentrale door de structuur daarvan reeds aanmerkelijk in omvang beperkt wordt.

Voor je een gefundeerd oordeel kunt geven, moet je alle feiten kennen. Ik ben, gezien het risico, ook niet zo geporteerd voor fisiecentrales, gezien de feilbaarheid van de mens, die het risico door gewenning volgens mij te snel groot maakt. Maar nogmaals: je moet eerst weten, waarover je het hebt, voor je terecht over dergelijke dingen mee kunt praten.

Laat ons eerlijk zijn. Er zijn heel wat mensen, die grote suksessen boeken met hun praat over het nabijzijn van het laatste oordeel. En waarom? Omdat niemand er werkelijk iets vanaf weet, de verkondigers inclusief.

Ik heb het gevoel, dat bij argumenten voor en tegen atoomkracht een dergelijk effect een rol speelt: men vreest er voor en spreekt er veel over, juist omdat men er weinig vanaf weet, zodat men de mensen van alles kan suggereren, zonder dat zij de mogelijkheid hebben tegenargumenten aan te voeren.

Wel ben ik er van overtuigd dat mensen, die wapens maken en dreigen te hanteren; waarmede honderdduizenden mensen tegelijk kunnen worden gedood, de naam mens niet meer waardig zijn. Maar dat is weer een ander hoofdstuk.

x Hoelang zal het duren, voor de eerste fusiereactor in bedrijf kan worden genomen?

- Dat is moeilijk te zeggen, omdat hierbij andere dan wetenschappelijke invloeden een grote rol spelen. Vergeet niet, dat er op het ogenblik heel wat zakelijke en staatsbelangen verbonden zijn met de bouw van de traditionele atoomcentrales, terwijl eerst kort geleden fusie in een laboratorium bereikt werd.

Houdt u er rekening mee, dat vele belangengroepen, die met energie te maken hebben, op dit ogenblik een nieuwe

Hierdoor zijn zij vaak voor helpers niet onmiddellijk te bereiken. Kinderen daarentegen stormen de sferen binnen met de zelfde onstuimigheid, waarmee zij een vakantie beginnen.

Toch zijn er wel verschillen: een kind, dat overgaat zonder op aarde een voldoende bewustwording doorgemaakt te hebben, is geneigd de eigen kindervorm nog enige tijd als werkelijke persoonlijkheid aan te houden.

Soms denken de mensen, dat wij voor dergelijke gevallen in de sferen crèches hebben opgezet. Maar dat zou weinig zin hebben: zet een kleine geest in een crèche en hij crasht er onmiddellijk weer uit.

Wel wordt een dergelijke geest meer dan anderen begeleid, vaak door entiteiten, die hier hun bijzondere taak in zien, en wordt hen alle hulp gegeven om zich in de geest en op de werkelijkheid van hun ik te oriënteren.

Daar kinderen over het algemeen dit alles gemakkelijker verwerken dan volwassenen, die eerst langzaam de schil van hun stoffelijke schijnpersoonlijkheid kwijt moeten raken, zullen zij snel veel leren en vele geestelijke mogelijkheden kunnen verwerven.

Er is wel een moeilijkheid bij, wanneer zij op aarde willen gaan werken. Zij grijpen dan vaak voorlopig terug op hun laatste menselijke gestalte om zich te manifesteren. Zij komen door, kunnen grote wijsheid verkondigen, maar houden de kinderlijke persoonlijkheid aan. Wat niet altijd even leuk is.

Dan ziet u een dame van zeer rijk formaat en reeds enige tijd boven de leeftijd, waarop je AOW krijgt, die met een piepstemmetje wijsheden zit uit te kramen. De uiting leidt dan toch wel van de inhoud af.

Kinderen, die reeds op aarde de ervaringen hebben opgedaan, die voor hen geestelijk belangrijk waren, zullen na korte tijd reeds herinnering herwinnen omtrent hun vroegere bestaansvormen. Komen die kinderen, die gemeenlijk even snel zich ontwikkelen als de eerste soort, er toe zich op aarde te manifesteren, dan kiezen zij hiervoor vaak de gestalte en manieren van een vroegere inkarnatie en dus niet van hun laatste bestaansvorm.

Ik ken een geval van een meisje van rond 11 jaren, dat op aarde reeds voldoende ervaringen had doorgemaakt, die een aanvulling voor haar geestelijk bestaan vormden. Na korte tijd wilde zij doorkomen, maar nam daarvoor de gedaante van een vroegere inkarnatie aan, waarin zij aanvoerder van een bende van de Bundesshun was.

Dit kind, vrouwelijk in het laatste leven, toont zich bewust in de gedaante van een vorige inkarnatie, om hierdoor bepaalde problemen te vermijden. Wel mengt zij in haar boodschappen rustig alle ervaringen, die zij in een modernere tijd en andere gedaante heeft opgedaan.

Het is haar hierdoor mogelijk uitdrukking te geven aan allerhande inzichten, zonder belachelijk te worden. Een moeilijkheid, waarmee je bij het doorkomen wel vaker gekonfronteerd wordt. Soms ook zijn mediums bang belachelijk te worden en wijzen daarom bepaalde uitingen af.

Dit medium weigert b.v. entiteiten toe te laten, die

zich gedragen volgens de normen van de sexe, die dit medium in dit leven kennelijk niet bezit. Ik kan mij dit wel indenken ook: het moet een dwaas gezicht zijn, wanneer een overjarige vent zijn b.h. goed schurkt, zijn haren wegstrijkt en zijn knotje even zit te bevoelen en op zijn plaats te duwen. Dat doet het inderdaad niet en zou bovendien af kunnen leiden van de betekenis van de boodschap, die wordt doorgegeven.

Maar wij hadden het over kinderen. Onthoudt dan vooral dit: een kind, dat overgaat, heeft het over het algemeen heel wat gemakkelijker dan volwassenen. Het kan zich gemakkelijker aanpassen aan de lichte sferen, is veel minder geneigd dingen omtrent zichzelf te ontkennen en leeft dus al snel in de waarheid. Het zal daardoor ook gemeenlijk snel bewust worden en na de overgang ook zeer gelukkig zijn.

Het criterium bij de overgang is in wezen: kun je aanvaarden, wie je werkelijk bent en wat je werkelijk hebt gedaan? Wie die werkelijkheid kan aanvaarden, inclusief het feit, dat men "dood" is, leeft verder in het licht. Wie niet kan aanvaarden, of zelfs maar een klein deel daarvan ontkent, leeft in duisterder sferen verder, die minder aangenaam kunnen zijn.

Kinderen hebben van dit laatste weinig last. In zomerland moet je je wel aanpassen aan dergelijke entiteiten, want die kinderen hebben soms wel eigenaardige wensdromen, die zij te midden van ons opeens manifesteren. Zoals dat jongetje van 4 jaren, dat zich onmiddellijk een auto droomde en vroom, vroom, vroooooem langs ons heen raasde om te laten zien, wat het alzo kon. Maar dank zij de gedachten van de anderen hervond het kind al snel een juister contact met de wereld, waarin het nu leefde.

De mogelijkheden van zomerland zijn zo groot, de band tussen hen, die daar leven is zo groot, dat een kind daar werkelijk en onmiddellijk na de overgang werkelijk alles kan aantreffen, wat het nodig heeft om gelukkig te zijn.

Wie dus het verlies van een kind betreurt, moet zich realiseren, dat in ieder geval het kind gelukkiger is, dan het op aarde had kunnen zijn. Het maakt het verlies niet goed, maar vormt toch wel een troost.

En daarbij wil ik het laten. Ik dank u voor uw aandacht en wens u allen verder een goeden avond.

(het geheel bekort)

-0-0-0-0-0-

N.B.

Op v r i j d a g 8 december vindt onze STERAVOND plaats. Alleen degenen, die zich tijdig van een uitnodiging hebben voorzien, worden dan toegelaten.

Gezien het beperkte aantal plaatsen - 150 - kan hierop geen uitzondering worden gemaakt, hoezeer ons dit ook spijt. Wijs s, v. p ook u bekende nietleden, die onze avonden plegen te bezoeken, op het feit, dat op 8 december de bijeenkomst een strikt b e s l o t e n karakter heeft.

red.

d.d. 24 november 1978

-0-0-0-0-0-
- 300 -